Datum
23 mei 2023

Onderwerp
Jaarverslag en jaarrekening 2022

1. Inleiding

We presenteren het jaarverslag en de jaarrekening 2022. De accountant heeft hierover een goedkeurende verklaring afgegeven.

Wat adviseert het college te besluiten?

1. *Het jaarverslag en de jaarrekening 2022 vast te stellen met een positief saldo van € 19.064.671.*
2. *Het positieve saldo in te zetten om voor een bedrag van € 8 miljoen over te hevelen naar 2023 en te bestemmen voor de uitvoering/afronding van diverse projecten en COVID-19 compensatie.*
3. *Het restant van € 11.056.463 in de algemene reserve te storten.*
4. *Het jaarrekening bijlagenboek 2022 vast te stellen.*

2. Jaarverslag

Met veel plezier bieden we u het jaarverslag en de jaarrekening over 2022 aan. In de programma-evaluatie hebben we beleidsmatig terug gekeken op 2022. In dit jaarverslag met jaarrekening lichten we toe hoe we 2022 financieel hebben afgesloten. Per begrotingsprogramma leggen wij verantwoording af. Hoe staat onze gemeente er financieel voor, hoe gaat het met onze verbonden partijen, wat zijn de risico's voor de toekomst en hoe hebben we die in de grip? Dit en veel meer treft u aan in dit jaarverslag en deze jaarrekening.

3. Jaarrekening

De jaarrekening 2022 sluit met een voordelig saldo van **€ 19,1 miljoen**. Dit bedrag geeft een vertekend beeld. In dit bedrag zitten namelijk een groot aantal posten, die doorschuiven naar het jaar 2023. We hebben bijvoorbeeld voor de energietoeslag via de decembercirculaire inkomsten gekregen vanuit het Rijk die we in 2023 nog moeten en willen besteden. Dit om ervoor te zorgen dat we de gelden besteden aan de doelen waarvoor ze bestemd zijn. Wanneer we deze posten uit dit saldo halen komen we tot een "geschoond" voordelig resultaat van **€ 11,1 miljoen**.

In de volgende tabel zijn de rekeningcijfers vergeleken met de bijgestelde begroting (na verwerking van de 3O-ontwikkelingen in de financiële tussenrapportage 2022 en de programmabegroting 2023-2026).

+ is uitgaven/nadelig saldo
- is inkomsten/voordelig saldo
bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2022 na wijziging	Verschil
Lasten	330.897	367.918	-37.022
Baten	-370.170	-382.301	12.131
Saldo programma's	**-39.274**	**-14.382**	**-24.891**
Stortingen reserves	66.682	65.158	1.524
Onttrekkingen reserves	-46.473	-51.942	5.469
Mutaties reserves	**20.209**	**13.216**	**6.993**
Jaarrekeningresultaat	**-19.065**	**-1.166**	**-17.898**

4. Resultaatbestemming/budgetoverhevelingen

In de jaarrekening wordt voorgesteld om het positieve saldo van afgerond € 19,1 miljoen te bestemmen. We stellen voor om voor concrete projecten een bedrag van € 8 miljoen over te hevelen naar 2023. Dit bedrag is nodig voor de uitvoering van deze projecten en voor COVID-19 compensatie.
Voor het restant van € 11.056.463 stellen we voor om dit in de algemene reserve te storten. De algemene vrije reserve is bestemd voor de opvang van algemene risico's en fluctuaties in de rekeningresultaten. De norm voor de algemene reserve is 10% van de algemene uitkering. Op basis van de septembercirculaire 2022 is deze norm afgerond € 22.000.000. De hoogte van de algemene reserve is afgerond € 32.300.000 (voor bestemming rekeningresultaat) en zit dus al ruim boven de norm.

We stellen voor het positieve saldo over 2022 van € 19.064.671 als volgt te bestemmen c.q. budgetten over te hevelen.

5.

Nr	Omschrijving	Bedrag in €
1	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	933.000
2	Subsidieregeling Thuis in de Buurt en sociaal makelaar	140.000
3	Versterken aanbod dementie	50.000
4	Implementatiebudget Jeugd	40.000
5	Energietoeslag	2.549.000
6	Vroegsignalering en bijzondere bijstand	179.000
7	Armoedebeleid	79.000
8	Kansrijke start	44.000
9	Aanpak laaggeletterdheid	25.000
10	Cultuurfonds professionele kunst en amateurkunst	81.855
11	MJC Bergoss collectie	40.500
12	Onderzoekskosten nieuw zwembad Oss	50.158
13	Scouting Ussen	38.731
14	Activiteiten NME centrum	24.000
15	Openbare verlichting	60.000
16	Hoornwerk	61.000
17	Zwerfafval	56.720
18	100 jaar farma	93.438
19	Noordelijke ontsluitingsweg	81.653
20	Omgevingswet en omgevingsvisie	39.800
21	Middelen inburgering	183.000
22	Wet Open Overheid	156.000
23	Wet Kwaliteitsborging	119.000
24	Website publiekscentrum	26.353
25	Uitvoeringskosten Bijzondere bijstand zelfstandigen	23.000
26	Reserveren voordeel personele kosten en overhead	1.300.000
	COVID-19 Compensatie	
27	COVID-19 compensatie: Maatschappelijke opvang	743.000
28	COVID-19 compensatie: Beschermd wonen	190.000
29	COVID-19 compensatie: Jeugd en jongerenwerk	171.000
30	COVID-19 compensatie: Gemeentelijk schuldenbeleid	149.000
31	COVID-19 compensatie: Ondersteuning wijk- en dorpshuizen	78.000
32	COVID-19 compensatie: Bestrijding eenzaamheid ouderen	75.000
33	COVID-19 compensatie: Meerkosten Wmo	67.000
34	COVID-19 compensatie: Meerkosten jeugd	61.000
35	Storting in de algemene reserve	11.056.463
	Totaal	**19.064.671**

Bij het bestemmen van het positieve saldo volgens deze tabel blijkt dat we een bedrag van € 11,1 miljoen in de algemene reserve storten (zonder concrete bestemming).

6. Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) 2021-2024

De paragraaf grondbeleid en het MPG 2023-2026 bevatten de verantwoording van het grondbedrijf over het afgelopen jaar en geven inzicht in de prognose voor de komende vier jaren.

De boekwaarde van het grondbedrijf per 31 december 2022 is circa € 80 miljoen. Dit is inclusief het Osse aandeel van de boekwaarde van het intergemeentelijke project Heesch-West en inclusief beheercomplexen en immateriële vaste activa. Dit betekent ten opzichte van eind 2021 dat de

boekwaarde vrijwel gelijk blijft. Deze boekwaarde bestaat uit gronden en uit kosten die we al gemaakt hebben voor diverse projecten.

Uit het MPG valt op te maken dat we de komende jaren nog een toekomstige winst van circa € 12 miljoen verwachten. Winstnemingen gaan naar de ABR (algemene bedrijfsreserve grondbedrijf). De ABR dient namelijk als weerstandsvermogen. Gezien het minimale niveau van de ABR op basis van risico-analyse en de afroming van € 3,4 miljoen in 2023 (besluitvorming programmabegroting 2023-2026) verwachten we de komende jaren géén afroming meer van deze reserve. De winsten zijn dus nodig om risico's en verliesvoorzieningen af te dekken.

De algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf (ABR) is bedoeld om risico's af te dekken die zich binnen het grondbedrijf kunnen voordoen. Voor de bepaling van de risico's maken we gebruik van de Monte-Carlomethode binnen het grondbedrijf. Hiermee bewerkstelligen we een eenduidig risicobeleid waarbij alle risico's van de grondexploitaties worden meegenomen.

De algemene bedrijfsreserve (ABR) stijgt de komende jaren. De minimale omvang van deze reserve op basis van risico-inschattingen bedraagt € 5,2 miljoen en loopt op tot € 6,3 miljoen in 2025. Dit betekent dat de huidige hoogte van de ABR lager is dan deze minimale omvang. Dit betekent dat er de komende jaren er geen sprake meer kan zijn van afromingen. De algemene reserve vormt de achtervang mochten risico's optreden die niet opgevangen kunnen worden door de ABR.
Vanuit de ABR zijn in 2022 stortingen gedaan in de reserve strategische aankopen en in de reserve binnenstedelijke transformaties.
In de voorziening exploitatieverliezen is het verwachte verlies van de grondexploitatie voor het Walkwartier opgenomen (ruim € 13,6 miljoen). Hierin zitten ook verliezen gekoppeld aan andere projecten.
Voor het project Heesch West is de voorziening van € 13,1 miljoen in april 2022 ingebracht bij de gemeenschappelijke regeling (en dus niet meer aanwezig binnen onze gemeente). We hebben op basis van onze risicoanalyse een aanvullende risicoreserve van afgerond € 1,7 miljoen voor Heesch West gevormd.
Voor een verdere specificatie verwijzen we naar het MPG, de paragraaf grondbeleid en de toelichting op de balans.

7. Begrotingsrechtmatigheid

De accountant geeft niet alleen een oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening, maar ook over de financiële rechtmatigheid. Bij de financiële rechtmatigheid gaat het om de begrotingsrechtmatigheid: handelen we binnen de begroting zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld? Daarbij wordt niet alleen gekeken of de werkelijke lasten hoger zijn dan begroot, maar ook of de lasten aan het juiste begrotingsjaar en aan het juiste programma zijn toegerekend.
In een aparte paragraaf in de (concept) jaarrekening is een analyse gemaakt van deze begrotingsrechtmatigheid. Conclusie hieruit is dat de overschrijdingen binnen het bestaande beleid passen en/of worden gedekt via inkomsten.

8. Accountantsverklaring

De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit de controlewerkzaamheden zijn wel twee fouten en een onzekerheid naar voren gekomen, het bedrag hiervan valt ruim binnen de goedkeuringstolerantie. Een fout betreft de verwerking van de vennootschapsbelasting over 2020 tot en met 2022. De te betalen vennootschapsbelasting over 2020 en 2021 kan niet volledig gecompenseerd worden met fiscale verliezen die we hebben. Dit leidt tot een last van € 639.000 die niet in de jaarrekening is verwerkt. We verwerken dit in 2023 alsnog. Het gedeelte dat toe te rekenen is aan het grondbedrijf dekken we af uit de ABR.
Verder is geconstateerd dat er € 257.000 uit een voorziening onderhoud is onttrokken terwijl dat gebouw

niet in de berekening van de voorziening zat. We nemen dit in 2023 mee bij de actualisatie van de voorzieningen. De onzekerheid heeft betrekking op de prestatielevering voor zorglasten vanuit het Landelijk Transitie Arrangement, niet gecontracteerde zorg en maatwerk (€ xxx miljoen). Dit zijn onzekerheden waar wij zelf nauwelijks invloed op hebben.

Naast de controleverklaring heeft de accountant een accountantsverslag met haar bevindingen opgesteld. Deze is bijgevoegd.

9. Behandelprocedure

De behandelprocedure is als volgt:
- 8 juni 2023: behandeling jaarstukken in de Rekeningcommissie
- 6 juli 2023: behandeling jaarstukken in de gemeenteraad

Bijlagen

- Jaarverslag en jaarrekening 2022
- Jaarrekening 2022 bijlagenboek
- Accountantsverslag Baker Tilly Gemeente Oss

Samenvatting (=korte inhoud)
Het jaarverslag en de jaarrekening over 2022 zijn opgesteld. Daarin blikken we zowel inhoudelijk als financieel terug op de resultaten die in 2022 bereikt zijn. Daarnaast is het Meerjarenprogramma Grondbedrijf (MPG) geactualiseerd.
De inhoudelijke hoofdlijnen worden in de aanbiedingsbrief samengevat. De belangrijkste financiële punten staan in het samenvattend financieel beeld in het boekwerk.